

Este detrei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Domineca, candu o oala ipregra, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiurailoru.

Pretulu de prenumeratiune.

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
diuometate de anu	4 " " "
patrariu	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
diuometate de anu	8 " " "
patrariu	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespondenti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune Josefstadt, Lange-gasse Nr. 43. Inscrisorile suntu a se adresá ai corespondentiile, ce vor veni la Redactiune, administratiunea sa se va ditiur acate vorfi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuencie si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 or. de linie repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretulu timbrului cate 30er. pent. una data, se antecipa.

Viena 31 maiu/13 iunie 1868.

Unu poporu frate celni romanescu, frate de aspiratiuni si de suferintie, l'intielegemu pe poporul serbescu, este lovitu acum'a de o durere adanca pentru ca iubitu seu principe a cadutu ucisu de manele calcatorilor de lege. „Marele patriotu Mihaiu Obrenovici” — cum lu numesce locutienintia domnesca — nu mai priveghieza destinele natiunei sale, era natiunea lu plange si tier'a intréga va portá semne de doliu diuometate de anu.

Uciderea a fostu o resbunare privata dupa o versiune, era dupa alta si-a avutu nescari indemnuri politice. Nu ne vom ocupá inadinsu de acosta parte a cestiunei, asceptamú constatarea ce vor face tribunalele serbesci: ajunge a sci ca tier'a intréga desapróba si gelesce acosta trista intemplare, dreptu dovéda ca natiunea si-a iubitu pre Domnulu seu, desi au potutu se fie cati-va straini malcontenti cari, veniti din Bulgari'a, staruiau indaru la principele Mihaiu ca se erumpa spre eliberarea Bulgariiei, principele nu i-a ascultat, ma a pasitu cu rigurositate militara contra acelor bulgari fiindu ca erau dejá in militia serbesca. Multoru serbi n'a placutu acosta procedura fatia cu bulgarii, caror'a suatuiu se tréca in armata romana, dar totusi principele si-a sciutu sustiené reputatiunea.

In bataliele serbiloru pentru eliberare in contra Turciloru s'au destinsu doue familie, Carageorgieviciu si Obrenoviciu, si acestea au domnitu de atunci in Serbi'a. Milosiu Obrenovici, parintele ucisului, ajunse lu domnia in 1817 dupa ce Georgiu Cerni (Cara) fu ucisu, va se dica acosta de acum este a doua ucidere de principe in Serbi'a. De la 1842 pana la 1859 domn Alessandru éra si din familia Car. si in atinsulu anu fiindu alungatu din tíera i-a urmatu Mihaiu din familia Obr. care acum fu ucisu. Rivalitatele acestoru doue familie sunt de insemnatu, pentu ca — precum am mai spus — principele Alessandru Carageorgieviciu celu alungatu petrece prin Vien'a, Pest'a, si de curundu a voitu se-si cumpere bunuri la Croati'a in apropiarea Serbiei, ceea ce lui Mihaiu nu-i potea

veni la socotéla dar pre semne placea la Pesta unde principele Al. Car. e persona grata la magiari.

De catu intentiunile ucigatoriloru séu a celor'a ce li-au datu simbria urita, mai multu ne intereséza cestiunea de succesiune in Serbi'a. Principele Mihaiu a fostu casatoritu cu o contesa Julia Hunjady, dar neavendu copfi, s'a despartitu de dens'a carea petrecea candu in Vien'a candu in Pest'a, cu o pensiuone anuala de 10,000 galbeni. Verusien'a lui, An'a Constantinoviciu staruia ca se-lu insóre cu fet'a ei, adeca nepot'a lui, dar nu i-a succesu. Aceste doue femei sunt cari un'a cadu impreuna cu principele, era cea lalta, fet'a, remase ranita. Astfeliu principele Mihaiu a moritu fora de sucesori la tronu.

Mai este inse unu copilu care porta numele lui Obrenovici de la repansatulu frate alu principelui, si acest'a e Milan Obrenovici care acum studieza in Paris. Pre acestu copilu avea Mihaiu de cugetu se-lu adopteze si se-lu faca sucesoru, si-a si dechiaratu acosta vointia dar n'a essecutat'o, de ce? ori pentu ca nu-si prevedea mórtea, sentindu-se inca teneru, ori pentu ca mam'a acelu copilu domn'a Mari'a Obrenovici nascuta Catargiu, amant'a fostului principe Cusa, devenise atacata de opiniunea publica impreuna cu Cus'a in memorabil'a nopte de 11 fauru 1866 candu li se ciunta domnia in Bucuresci, si de aceea Mihaiu a potutu afla cu cale d'a mai asceptá cu adoptarea pana se se stérge nefavorabil'a impressiune din opiniunea publica.

Astfeliu scupcin'a (diet'a) ce se va intruni, va gasi de candidati la tronu pe rumitulu teneru Milan Obrenovici, pe alungatulu principe Alessandru Carageorgievici, pe principele din Muntenegru, si in fine se insemnamu ca unii patrioti serbi cugeta la Domnulu Carolu I care unindu sub sceptrulu seu Romani'a si Serbi'a, le va poté cu poteri unite se le conduca cu mai multa inlesnire catra scopulu lor.

Diplomat'a pretotindene e fórte in-grigita, dar dens'a pana acum'a nu scie ce procedura se iee.

Cestiunea de natiunalitate.

Diurnalele semifociale, oficióse, inspirate si cele lalte cu diferite numiri dar de aceeași panura, candu se punu se apere guvernulu se folosescu de atata cítezantia fatia cu contrarii numindu-i aci panslavisti, aci neamici integritatei tierii si constitutiunei etc. in catu daca diurnalele nedependinti cari n'au nenorocirea d'a fi de o parere cu oficiósele si-ar permite unu asemene limbagiu, ar fi nesmintitu vai de pelea lor, vai de reputatiunea lor in partia loru propria, si cu dreptu cuventu.

Deducemu dara de aci ca oficiósele ungueresci au privilegiulu d'a se bucura de mai multa libertate, desi dd. d'aristi dualisti n'o merita defelu caci n'au doveditu inca veri unu tactu, nu facu guvernulu veri unu servitiu adeveratu intielegemu veri e acuisitiune morala, ci sunt intru intielesulu strinsu nisce simpli dorobanti literari.

Dar libertatea mai multa o dorimu si noi, desi nu tocm'a ceea a oficióseloru. Ca se ajungemu la libertatea ce dorimu, aflaramu cu cale de asta data si catu tie-ne acestu articlu se facemu „Albin'a” de deakista si prin urmare de oficiósa caci deakistii nascura guvernulu si cele lalte trebi oficiali. Si cum se nu fie „Albin'a” oficiósa, pentu unu momentu macaru, candu pentu procedur'a deakistiloru este atatu de „anevoia a nu scrie satira” cum dice Oratiu.

Acum noi, oficiósi de noi, in asta calitate nu potémur face majoritatei dietali si prin urmare guvernulu veri o imputatiune, dar fiindu ca totusi vremu se vorbimu despre cestiunea de natiunalitate carea inca totu nu se desléga, asiédara imputatiunile avemu se le trimitemu acu la adres'a romaniloru si nu mai multu la a majoritatei dietali.

Eca dar acu „Albin'a” in calitatea oficiósa cum ar splicá romaniloru cestiunea de natiunalitate:

„Ati auditu voi romaniloru cu ale vóstre urechi cumca majoritatea dietei a recunoscutu necesitatea deslegarii cestiunei natiunali, dar gasi motive d'a o amená. Atata ajunge deocamdata. Sciti ca si in Rusi'a s'a recunoscutu necesitatea introducerii constitutiunismului, dar

poporul nu e inca destulu de marturu si de invetiatu, trebue se mai ascepte. Asié este si cu voi, romaniloru, se mai asceptati unu picu pana se invetiati si se vé dedati cu institutiunile egemonisatórie; dar observamú ca aveti o precepere rapede si nu ve lasati a vé conduce de cei ce vor a vé seduce, deci fora a vorbi multe facemú concluziunea p'scurtu: poporul romanu nu este inca destulu de magiarisatu pentu ca diet'a se póta implini pretensiunile lui natiunali!

Ve mai plangeti, romaniloru, pentru autonomi'a Transilvaniei, care in parerea vóstra este o garantia de natiunalitate. Dar sciti ca diet'a a promisú a se ocupá de acosta cestiune, si promisiunea e destulu ca dóra nu voiti legile de la Sibiu?! Tocm'a acum'a diet'a nu se póte ocupá de asta cauza, ca mai antaiu trebuesce militia natiunala ungueresca; si candu va fi militia, va grigi dens'a ca se nu cítezati neci a suspiná pentru natiunalitate si autonomia, ci veti tacé, — era tacerea, precum sciti, este semnulu naturalu si juridicu alu *multiamirii*. Ei bine ce alta voiti voi de catu *multiumirea*?!“

Finindu pentru acum, totodata la pedamú si oficiósitatea.

Uciderea principelui din Serbi'a Mihaiu III (Obrenovici).

Insrámú aci urmatóriele telegrame din capital'a serbiloru:

Belgradu 10 iunie. Principele Serbiei Mihaiu fiindu astadi la preamblare in Topcider *) fu la óra 5 dupa médiadi navalitu si impuscatu de trei individi inarmati cu revolvere. Aici domnesce mare iritatiune. Vér'a principelui Anca Constantinovici carea lu acompaniase, mori si ea in urmarea ranirei grele ce primi. S'a ranitu si fiic'a acostea, adiutantulu principelui capitanulu Garasianinu, si si servitoriulu. S'au inchisu tóte stratele éra afara de orasiu s'a trasu unu cordonu ca se prinda pe ucidiatori.

Belgradu 11 iunie. In decursulu intregu alu noptii umblara patrole mari pe strate; pacea nu s'a conturbatu. Astadi dema-

* Topcider, cuventu turouescu. este locul unde petrece vér'a principelui Serbiei, cam jumetate óra departatu de Belgradu.

FOISIÓRA.

Discursulu Hm. Domnu Petru Filipu Monlan

cutitu in sedinti'a de la 5 martiu a. o. a academiiei reg. spaniole, despre limb'a romana si despre opulu „Peregrinulu Transelvanu”.

Esc. Domnule! Am cutitu si esaminatu, séu mai bine disu, studiatu esemplariulu „Peregrinulu Transelvanu” (tiparitu in Sabiu 1865) ce autorele d. Ioane Germanu Codru Dragusianulu, vicecapitanulu districtului de Fagarasiu, membru adunantiei legelative etc. l'oferi Academiiei reg. spaniole cu datulu de 6 martiu 1865, si ce Esc. Ta acordasi se tréca in esaminarea mea. — Acestu esamenu lu facui, cu atata mai vertosu ca aprópe de trei ani trecura, o cercustantia ce mi-ar poté dá calificatiunea de lenesiu intru indeplinirea problemelor Academiiei, daca nu ati sci Escel. V. ca o comisiune sanitará oficiala m'a ténutu absinte de pe acestu scaunu pentu multe luni. CREDU INSE FORA INDOIELA CA PRIN ACOSTA INTARDIARE NU VA FI PERDUTU NEMICA INFORMATIUNEA (RAPORTULU) MEA, CU ATATA MAI VERTOSU CA IN CONSTANTINOPLE MI SE OFERI OCAZIUNEA DE A VORBI CU CATI-VA MOLDO-ROMANI, DE A VISITA

indata Principatele dunarene, si de a studiá incetisioru limb'a tierii, si asié am potutu mai multu dupa gustulu meu a me deprinde, dandu lucrulu meu, de nu mai multu interesu, o estensiune mai mare.

Cartea ce am esaminatu este tomulu primu din unu siru de epistóle, ce autorele scrie unui compatriotu, comunicandu-i impressiunile caletoriiloru sale in Europa prin anii 1835—1848. Notitiile ce din Londra si din Paris, din Roma si din Milanu, den Neapole si din Genova, din Petersburgu si din Francofurtu etc. caletoriulu transelvanu le comunica amicului seu, sunt fórte curióse, si in stilulu seu stralucescu neincetatu calitatile proprie stilisticeie epistolare celei simple, pre catu de grele.

Dar aci se cuvine a abstrage, pana la unu punctu óre care, de la contienutu si stilu, pentu ca se privimu limb'a, ce este pentu noi cea mai importanta. Cartea e scrisa in limb'a daco-romanésca, o limba romana cum e a nóstra, semenandu in parte la a nóstra, si in parte multu diferinta, asemenarea precum si diferinti'a fórte naturali si proprie, cu respectu la cercustantiile originei, formatiunei, si a desvoltarei. Permite-mi Academi'a unele scurte splicatiuni asupra acestui punctu.

A dese ori au chiamatu si chiama aten-

tiunea lunei politice doue provincie vaste si fertile situate in sudestulu Europei la gurele Dunarei de jos, cunoscutu in istoria cu numele de tier'a romanésca si Moldova, reunite pre candu incepu acosta informatiune sub guvernulu principelui Alessandru Ioane Cusa, si astadi sub unu altu principe ilustru ce porta numele Carolu Ludovicu de Hohenzollern. La patru milioane si jumetate de suflete numera Moldo-Romani'a si alti atati se afla imprasciati prin Austria, Rusia, Turcia si alte puncte diferite, formandu unu totalu de nóa pana la diece milioane de locuitori, care si-dau insisi numele de Romani, si vorbescu romanésca care e limba oficiala, liturgica si literaria a tierii. Limb'a acosta se numesce romanésca, si districtulu limbisticu cuprinde afara de Tier'a romanésca si Moldov'a, tóta Transilvani'a si Bucovina, mare parte din Banatu, unele comitate din Ungaria si Besarabia, estindindu-se in derépt'a Dunarei pana la provinciele antice Tracia, Macedoni'a si Tesalia. — Romani'a numera varie dialecte, intre ele ca principali, celu daco-romanu séu de nordu si macedo-romanu séu de sudu ce nu s'a naltiatu din starea de limba locala, si contine multu mai multe eleminte straine, principalmente albanese si grecesci.

Romani séu Moldo-romani profeséza

toti crestinismulu: in Austri'a sunt aprópe de unu milionu catolici, asiédara la optu milioane nu ar fi catolici, — toti intrebuintieza limb'a romanésca in liturgia, toti sunt de ritulu grecescu, afara de veri 300,000 israeliti si veri 125,000 catolici de ritu latinu locuitori in Principate. Aceste au si doue metropolfi, cea de Bucuresci si de Jasi. — Bucurescii sunt capital'a Principatelor unite, si in densii residesc principele, ambele camere etc.

Poporatiunea mai vechia cunoscuta a Dacisí venise din Tracia, si vorbia o limba ce semená iliriceie, o limba curundu schimbata prin invasiunea Sarmatiloru orientali. Dupa cucerirea Ilirici (219 ante de I. Cr.) si a Mesici (30 ani n. de I. C.) prin romani, imperatulu Traianu facu Daci'a provincia romana in a. 107 a erei nóstre. Daci'a, léganulu popóraloru ce astadi se numescu romani s'au romanisatu in scurtu, séu delocu, de e adeveru ca lungile si sangerócele lupte ténute de daci séu geti contra invasoriloru straini apoi emigratiunile cele mari ce urmasu ocupatiunei prin romani, au causatu in tíera mai perderea rasei indigene, séu, celu putienu, s'au impu-tienatu atata, in catu Traianu fu constrinsu a rempoporá tier'a aducendu colonie culesu din tóte districtele Imperiului. Traianus, victa Dacia, ex toto orbe Romanu infinitas eo co-

neti'a se consemnă milit'ă ăra publicului i se publică cu tob'ă se nu se comploteze.

O proclamațiune a locuțienției interinale constituită pe basca legală, custa din presedintele senatului Marinovici, ministrul de justiția Lesianin și din presedintele de casatiune Petrovici, impartiasese poporului scirea intristăria, lu suatucese se pastreze pacea publică, ordinea legii și securitatea comuna și arată că scupcin'a (dict'ă) se va conchiamă pe calea legii până într'o lună de dăca se otărăsca despre ocuparea tronului. Ucidiatorii principelui sunt Radovanovici și doi fii ai sei; tatalu și unu fiu sunt prinsii. Cercetarile de pana acum se pară a ved' cumca ucidera nu este din îndemnu politicu, ci unu actu de resbunare. Proclamațiunea locuțienției interinale suna:

„Prin o crima înfiorătoare și uricioasă se rap' astadi principele Serbiei. Lasandu perde-reca imensa ce o suferi Serbi'a, în drépt'a judecata a tuturor concetățienilor nostri, ni implinim o dotorinția trista candu pe basca legiloru tierii luăm a mana poterea locuțienției domnesci, facendu acésta cunoscutu tuturor oficiatelor și natiunei întregi.

Antai'a recerintia a tierii este în momentulu greu de fatia a sustienē ordinea publică și securitatea publică; poporulu inse se va conchiamă pe basca legii a alege scupcina carea va avé se decida în privința ocupării tronului.

În nămele poterei supreme ce o esorcomu în acestu momentu și în nămele celor mai sante interese ale poporului demandăm cu cea mai mare serioșitate tuturor oficiatelor și suatim cu cea mai mare întetire poporului se continue a sustienē ordinea și respectarea legii și se sc retinea acum mai multu de catu ori candu alta data de tôte ce ar poté conturbă ordinea și securitatea.

E' destula nefericire și intristare că reatitii diavolesci i succese a esbentă propusele cele mai uriciose a supra porsōci principelui nostru iubit de toti! Celu putienu poporulu prin intieptiunea sa se sustiena nămele bunu de care se bucura Serbi'a înainte Europei, pana candu scupcina va fi alesu alu domnitoriu.

Prin acésta facem poporului cunoscutu cumca în treidici de zile se va adun scupcin'a, precum spune legea și dăm totu odata de scire că ministrii, senatulu și tôte dirigatoriile și dirigatorii voru portă și mai departe posturile primite de la principele trecut.

A noastră sante dotorinția e că se sustienem, pana ce se va adun scupcin'a, starca ce a remasu de la marele patriotu Mihailu Obrenovici.

Ddieu se grigăca în aceste ore grele de esaminarea aspra d'asupra patriei noastre!

În tier'a intrăga se procliamă starea deresholu, și milit'ă intrăga se puse pe picioru de bataia. Sa ordonatu tierii dolu de șiese luni. S'au facutu mai multe prinsōri. În mormontarea ucisei Anea Constantinovici s'a intemplantu astadi la 4 ore dupa mediadi cu multa participare; cadavrulu s'a pusu în mormontulu familiei. Man'a drépt'a ajutantului Garasianipu s'a amputatu astadi.

Belgradu 12 iuniu. Ucidiatorii principelui s'au prinsii; cercetarea s'a inceputu, s'au facutu prinsori mai multe. Pana acum pacea nu s'a conturbatu neci unde ăra poporulu inse arată tôte porsōnele suspiciōse. Reprezentantii poteriloru straine și regimulu s'au conferintie dese. Cadavrulu principelui se imbalsameza astadi și luni se va inmormontă.

Corpulu diplomaticu condusu de consulu generalu alu Angliei Doyen s'a adunatu în ministerulu de esterne și cu cuvintu partrundiatōrie aretă locuțienției compatinirea sa pentru acésta nefericire ce cadu a supra Serbiei prin ucidera selbatica careia i cadu de jertfa nobilulu ei principe. Marinovici membrulu principalu din locuțienția respunde cu multiamita pentru participarea consensuala la intristarea Serbiei. Se ascépta se sosésca astadi principesa Julia Obrenovici din Viena. Luni la 6 a 8 de demanția se face inmormontarea, mane și poimane cadavrulu va fi espusu la vederea publică.

Din comit. Aradului, 7 iuniu/26 maiu 1868.

În nr. 53 alu „Albinci,” d. Paulu Draga jurasorulu cott. din Borosineu încercă ca pro-catoru chiamatu séu nechiamatu a respinge imputatiunile publicate de „unu adeveratu constitutionalistu” în nr. 48 alu acestei foi. Scriptur'a dsale în lips'a de „eufonia” precum nimeritu reflectă on. redacțiune, se poté consideră de o esperimentare nenorocōsa, mai vertosu daca dsa avu de cugetu a face o replica resturnatōre.

Nu-lu vom urnari în tôte pe dsa, care nu scimu din ce simpatia procede de la „magariu” și trece numai de catu în medias res.

Partea preponderanta a respunsului dsale contine nisce lamentari, repetite pana la odiositate, în cari eschiamă că pentru ce nu se numesc constitutionalistulu, pentru ce se ascunde sub masc'a anonimității? scl. Cei ce cetesu diurnale cu serioșitate și precepere potifica nu s'au indatinatu a întrebă că: cine a disu? ci că: ce a disu? Dar d. Draga întrebă: cine? ăca aci conceptulu dsale despre d'aristica. În patri'a clasica a libertariloru politice, în Angli'a, nimeni i-ar veni a minte a pasî în publicu cu o tanguire atatu de naiva casî ceea despre anonimitate. Acolo „Times” diurnalulu celu mai impesantu alu Europei, n'are articole subscrise de catu numai cele oficiōse; apoi ti place dle! au ba, ăca-me totusi anonim, asiē un aflatu cu cale, si în venitoriu inca voui esercia dreptulu meu, dreptulu fie-carui cetatiēnu, d'a priveghia afacerile autoritatiloru publice și d'a-mi respici parerea mea în congregatiune, în presa, si pre unde voia voi între marginile legiloru.

Încercarea dsale d'a restornă asertiunile mele, fu indaru; și daca a potutu se face o impresiune a supra-mi, apoi este compatimirea pentru nefericita și nepoleit'a maniera ce si-a alesu, și mai multa compatimire pentru neprevederea clientulu care caus'a sa a incredintat'o dlui Draga.

Am disu că încercarea a fostu indaru, și a năme:

1. Am afirmatu că d. Czárán Antal n'ar avé calificatiunile necesare la oficiulu ce-lu porta. Dlu Draga inse nu mi-a aretatu cari sunt titele de calificatiune ale dlui Czárán, d. e. ajare, esamenu de statu, ci a marginesca a doved' cu clientulu dsale e bunu organizatoriu de bande musicali, arangiatoriu de baluri, venatu, carutari etc. nisce calitati ce insumnu i le-am negatu ci i le-am recunoscutu casî cari n'ajungu a face bunu oficialu pe cutare omu, ci inca l'impedeca.

2. Am afirmatu că d. Czárán la alegere n'a capetatu neci unu votu din cerculu Borosineului. Dlu drag'a n'a respinsu acésta asertiune a mea, — respinge-o dle Draga! Czárán a fostu candidat sub protectiunea aloru doi corifei de partia, și dupa ce alegerea în cateva locuri trecu peste dsa, în fine ne pomeniramu cu densulu în Borosineu. Acésta obtrudere facu nedreptate cerculu acestuia căci findu majoritatea precumpentōria romanésca poteamu pretinde cu totu dreptulu unu romanu, intielegu unu romanu calificatu; ăra de nu, celu putienu se se fie alesu unu individuu atare carele nu numai sdobesce asiē pe domnia limb'a noastră, ci o cunosce precum recere literatur'a și regul'a scrierii. (Ce socotesci, dle Draga! poté că si acésta o vei respinge.) Eu asiē credu că în acestu punctu va poticai si faimōsa comisiune.

3. Am amintitu și despre titulatur'a de Nagyságos (Mari'a Ta) pentru că poporulu în ascemene titula crede a gasi o magnificentia spiretuala ori morala, și candu n'o gasesce se sente vatematu pentru glum'a ce se face cu elu în serioșitatea lui. Aci d. Draga nu mi-a replicatu.

4. Am spusu că în cercu scade neinceptatu securitatea publică. Dlu Draga nu combaté acésta asertiune ci arunca vin'a a supra poporulu că ar fi „demoralisatu”. Noi cu totii unulu cate unulu am fi în dreptu se ceremu socota de la d. Draga pentru acésta insulta ce se face poporulu, căci noi cu totii suntemu poporulu, — dar nu ni vom pune mintea cu dsa căci n'a preceptu ceea ce a facutu, n'a preceptu că în acestu poporu pe eare dsa l'insulta de „demoralisatu” este și tatalu dsale, locuesce aci în vecini în Bers'a, sunt consangeni dsale, este poporulu romanescu, este natiune romanésca, — și, dle Draga! aci aflasi dta cu cale se arunci insult'a de „demoralisatu”? unde ti sunt sentimintele pic catra consangeni, catra natiune? numai pupedi'a spurca cuibulu seu. *) Me temu că adormitul Georgiu Popa, acea stea a natiunei noastre, în mormontu se va scarpină în capu de necazu daca va intielege că este tac-satu de „demoralisatu” acelu poporu pe care l'a guvernatu densulu, l'a facutu poporu-modelu, privia la densulu, cu fala, și de unde si incepu fericitul carier'a sa de renume. Dar astadi în loculu lui Pop'a e — Czárán! (Ur-

*) Doi dd. nationalisti din Aradu, inspirati de o sante mania pentru insult'a de „poporu demoralisatu”, ni-au trimisu unu telegramu de care vom poté face o buna intrebuintiare mai tardiu dupa eventualulu ultim respunsu a dlui Draga. Pana atunci ii rogamu se fie lenisiti în nepreocupatiune, si vor avé deslușirile. Red.

méza unu punctu ce vorbesce despre beserica, dar dia vin'a chartiei unu sime și legibilu, si asiē punctulu întregu n'are intielesu, deci lu stergemu. Red.)

„Escesele dia Sicul'a le marturesce si d. Draga adaugendu că vinovatii s'au pedepsitu, dar ajunge atata? De candu veni caus'a în publicitate fu sapata prevalia negotiatoriului Weisz din Borosineu în vecinatata preturei, în urm'a acesteia locuitorii din acea strata sunt insarcinati cu o muleta de 220 fl. la anulu, — totu de atunci se sevarsi o crima inafioratōre în apropiarea Boesigului.

5. Cumca dirigatori'a solgabireșca din Borosineu ar fi fostu laudata de superiorii sei, nu va se dica nemica. Am fostu și noi de fatia la congregatiunea comitatensa candu s'a reportatu că „în Borosineu s'au presentatu 1056 de numere, s'au pertractatu 1050, au remasu în restantia 6,” la ce nu sciu cine spesă unu eljen. Aceste tôte potu se fie la rondu, dar dupa alu nostru conceptu de constitutionalismu neci odata n'am pretinsu de la oficialu ca se fie o machina de scrisu, ci unu omu calificatu în postulu séu si capace d'a ni redă si sustienē securitatea publică.

6. Scusarea ce d. Draga o repetiesce a dese ori că la pasci pre candu s'au intemplantu furturile, dd. oficiali au fostu la congregatiune — inca nu poté avé temei, si a năme

daca dd. oficiali s'au dusu de capulu loru fora a lasă paza a casa, atunci sunt ei de vina; ăra

daca este veri o sistema care cere ca toti oficialii se mérga la congregatiune în catu se nu mai romana prin comitatu, atunci multiamim forte de asemene sistema dar noi n'avem apetitu pentru ea.

În fine se atingu pe seurtu că în dilele mai de curundu trecute a esitu în cerculu Borosineului o comisiune trimisa de jurisdicțiunea comitatului Aradu cu insarcinarea d'a intiegha despre cele ce s'au scrisu în „Albina” contra lui Czárán Antal. Scimu si aceea din fante securu că motiunea ce s'a fostu facutu din partea ordinariatulu diceșanu alu Aradulu în caus'a besericii dia Repsigu (ce s'a amintitu în nr. 48 alu acestui diurnalulu) a remasu fora efectu, nu numai atata ci acela solgabirou e autorisatu de catra ai sei a despune în venitoriu în acésta causa. Unu modelu nou de procedura ce probabilitate va fi effuint'a logii ce de curundu se aduse în dieta pentru beserica gr. orientala.

Unu adeveratu constitutionalistu.

Repsigu (com. Aradu) 5 iuniu n. 1868.

(Estrasu din o declaratiune mai lunga.) Cetindu în nr. 53 alu Albinei cele scrise de d. jurasoru P. Draga din Borosineu, prin cari dsa se opintesce a demint' cele scrise în nr. 48 alu acestei foi de „unu adeveratu constitutionalistu”, nu potu incungiu a nu face si eu, dupa dotorinția chiamarii mele nisce observari intru interesulu adeverulu. Observu deci cu tōta modestia că zele ee le a scrisu „const. adeveratu” despre caus'a bjscriei gr. or. din Repsigu, adeca procedur'a

pias hominum transtulerat ad agros et urbes colendas; Dacia enim diuturno bello Decebal viris fuerat exhausta . . .

Asiē dice respicatu Eutropiu; și asiē justifică cu mandria nobila, si nu fora temer, Moldo-romanii, nămele lor de „romani”: Sange romanu circula, în adeveru, prin vinele lor, au sonuri romanesci pre budie, și istori'a lor în adeveru nu deminte poterea rasei. În tôte modurile, mai putienu ce trebe ase admite mai pre sus de indoiēla este că coloniile imperiale romanisara multu tier'a, pentru că eră pururea considerabila influința poterii și a civilizatunii anticei Rome.

Cu tôte acesteia roman'a - vulgara a coloniloru nu s'a plantatu, cum se plantă în Hispania d. e. supra idiōmeloru autoctone consangene cu cele vechi ale Latiniului, ci supra idiōmeloru forte diferite, eră putiena legatura intru radicalele romane și cele a tierii colonisate; și de aci apoi partea cea restrinsa ce au potutu în vocabulariulu limbii năue se între din Latina. În Castilian'a (spaniōla) și cele alte romane ale Europei apusene din cate 100 de vorbe 80 celu putienu sunt de radicina latina, și în romanésca nu trece proportiunea ceva peste 50 procinte: radicalele nelatine purcedu din ungrésca, slav'a, albanes'a, gréc'a, german'a, turc'a etc. — Mai adaugemu că

domnirea deplina romana în peninsul'a iberica dură șiese secle, și în Dacia n'a trecut peste unu seculu si diumetate, fiindu că în anulu 272 a eroi nostre imperatulu Aurelianu fu silitu a cede acea provincia Gotiloru.

Cu astea tôte, aci a plantatu Rom'a o ramura orientala a limbii sale rustice; ramura pretiōsa pentru singuretatea (particularitatea) sa, nu mai putienu de catu pentru inductiunile luminoșe ce inlesnescu studiulu atatu de complicatu despre originea și formatiunea celorlalte limbi neolatine séu moderne.

Din capulu loculu limb'a romanésca are de comunu cu sororiele sale modulu esentialu și naturalu de formatiune lessicologica, care consiste în prescurtarea flessiuniloru și declinatiuniloru, și în contragerea cuvintelor, séu în taiarea cōdelor și decompunerea cuvintelor latine, dupa spresiunea pitorésca a filologulu Reiffenberg. Asiē formă romanulu substantivele sale bou, cap, cristal, foc, gust, lin, ram, etc; adjectivele sale alb, larg, lung, profund, surd, tot etc; verbele sale cant, cantam, bat, batem, cred, credem etc. etc.

Romanésca are totu acele pronome ce cele alte romane: io, eu, tu, el, lui, noi, voi, noastră, vōstre. — Mai are celu desu ce (que) care se scrie cu c și pronuncia ca italianulu ce (che) alu seu.

Alta afinitate a dacoromanci cu cele latine romane este d'a fi redusu conjugatiunile sale la trei cunoscutu în are, ere, ire; d'a adauge terminatiunile ante, ente, udo, ido, participioloru sale; și d'a adoptă aussiliariete a fire și a avere.

Unele parti nedeclinabile a vorbirei sunt luate din latin'a, cum cu, un, mai, séu, poi, ieri, adi, mane etc; dara alte multe nu, cum fara, catra, langa spre etc. Nōte-se cumca fora indoiēla, multe cuvinte romanesci, ce la prim'a vedere pară a nu fi latine, în realitate sunt, dar formate sub diferitu procesu, séu prin o alteratiune distinsa de cele comune în romanele Europei occidentale. Servésca de esemplu bine (bien), fora (sin) catu (cuantos), poté (puede, quizás), patru (cuatro), ap'a (agua) etc. Latine de origine sunt, desu nu pară, betranu, fartat, lipse, lume etc. formandu-se din veteranus, foederatus séu frater, lapsus si lumen, desu în semnificatiune în catva s'au variatu prin subiectivitatea nationala.

Pana aci asemenarile. Diferintiile sunt ceva mai considerabile.

Asiē romanésca are articulu luat din ille, illa, latinu, dara lu declina, și nu-lu antepune și nu-lu intrebuintieza singuratecu, ci-lu postpune séu incorpora numelui. Cartea ce ne ocupa, d. e. se intitula Peregrinulu Transel-

vanu; asiē dara, lu finalu din Peregrinulu e articulu postpusu, în manier'a encliticeloru în limb'a grécă și latina, și Peregrinulu, Peregrinu-lu e = Peregrino-el séu el Peregrino. De aci intalnirea atatoru cuvinte cu lu, le, lui, cum é Vesuviulu, Vesuviului; pictarele, ventulu, ventului, etc. si nu mai putine terminate în a, care e articulu nostru feminin lu, cum e cale-a, misiune-a, punte-a etc. — Romanii ocolescu efectele cacofonice care s'ar produce prin o pronunciatiune plina, avendu mai totdeun'a mute pre i și u finali.

Adaugerea articulu declinatu, propria si altoru limbe, confirma în modu puternicu opiniunea astadi dejă vulgara între limbisti, cumca declinatiunea a tuturor numeloru în genere nuealtuceva de catu adaugerea articulu indicativu séu demonstrativu intr'o epoca indepartata a limbiloru respective. Postpusețiunea de is, eius, ei, cum, eo, etc, e nedisputabilu în q-is, q-uis, q-ei, q-eum, q-eo etc, si de aci e quis egalu cu et-is ca alu nostru que e egalu cu y-este. Nu mai putienu evidentu e hi, horum, his, hos, în casurile latine domin-i, dominorum, domin-is domin-os, si os, on, ó, în logos, log-on, log-ó, séu é, és, én, în kephal-é, kephal-és, kephal-én, etc. Aici e ratiunea de a nu avé articuli în latin'a cum se dice vulgarminte. Cum potu avé articulu antepusu năme-

cu care interveni d. jude cercualu Czárán Antal sunt toate adevărate și se pot documenta din actele numitului jude cercualu, trimise antistiei noastre comunale carea este împreunată cu cancelaria notarială de Monioreu. Dlu notariu au scris — din însărcinarea judei cerc. — către judele din Repsigu: „Pe totii acei oameni cari au subscris protocolul luat de d. fibure I. Kóvér și de protopopulu din Borosinea pentru edificarea bisericii din Repsigu la cancelaria notarială din Monioreu se-i trimit și se vini și data; era oprimă cari n'ar voi se vina se-i puni în feru, de ar fi și 20.“ Cedu'la acea am cetit'o eu judei com. care nu scie ceti'. Judele auzindu' ac'esta porunca a dlui solgabireu s'a temutu că, dacă nu o va implini, lu va pedepsi' era, cum l'a mai pedepsitu asta ierna cu 10 fl. v. a. pentru că prin tina pana în butuculu roții ori prin nea de 2 urme n'a potutu scote' cara cu petra se repara ce nisea poduri către Borosineu.

Cumca cele dise de „const. adevăratu“ în cauz'a bisericii sunt adevărate se mai vede și din acea că d. protopopu I. Kóvér a cetitu naintea poporului ordinațiunea de la autoritatea comitatensă prin carea dsa și protopopulu din B. Ineu erau însărcinați se iee protocolu cu poporulu s. a. E adevăratu cumca d. Czárán A. a facutu procedura tulburătoare căci se decise ca pe calea d'afarelor se publice o licitațiune pe 1 iuniu st. n. carea avé se se întempe în Repsigu, eu am publicatu ac'esta poporului și pe urma cu dorere de inima am trebuitu se demintu.

Asiéd-dara d. P. Draga candu voesce a deminti' cele dise de „unu const. adevăratu“ se se informeze mai antaiu mai bine despre starea lucrului.

Simeonu Cornea m. p.
parocu în Repsigu.

Extrasu

din Protocolulu Diecezanulu Consistoriu greco-resariteanu Aradani. Aradu, 10. Maiu, 1868.

Seria: 460.

509. S'au censuratu socotile fundatiunei Zeigaiane pentru ajutorarea studintiloru romani greco-resariteni din Oradea-Mare, de la 1. decembrie 1866. pana în finea lui octobru 1867 care infacisiedia sumariulu urmatoriu.

I. Perceptiunea.

1. Remanentia din anulu 1866 41 fl. 34 cr.
 2. Arenda casei fundatiunali 1220 „ — „
- de totu: 1261 fl. 34 cr.

II. Erogatiunea:

Pe desplatirea contributiunei; pe instruarea Alumneului; — și pe provisiunea alumniloru, de totu 1230 fl. 20 cr.

III. Alaturare:

Perceptiunea e mai mare decât Erogatiunea cu 31 fl. 14 cr. carea suma remane pe partea Fundatiunei.

Detoria pasiva a fundatiunei:

1. În contributiunea ragésca 302 fl. 23 cr.
 2. În contributiunea cetatieneasca 142 fl. 87 cr.
- de totu: 445 fl. 10 cr.

Determinare:

Socotile aceste de bune aflandu-se, se trimitu Senatulu fundatiunali; era Determinatiunea ac'esta, după punctulu 14 a Statutelelor fundatiunale, se trimitu la Gazetele romane pentru bunavointia de a o publica.

Semnatu prin Notariulu consistorialu Ieromonachulu

Andrieu Papp m/p.

Statutele

societatii literarice științifice a Romaniloru din Vien'a.

I. Numele și scopulu societatii.

§. 1. Societatea poarta numele: „Societatea literarica științifică a Romaniloru locuitori din Vien'a“; este cu locuinti'a aici și are de scopu cultivarea literaturii romane și după potintia și ajutorarea studintiloru romani lipsiti.

§. 2. Scopulu ac'esta se realizéza:

- a) prin prelegeri literarice și științifice ținute în limb'a romana, eschidiendu-se discutiunile atingătoare de politica și religiune;
- b) prin castigarea miedilóceloru ce corespundu scopulu, era mai cu séma prin fundarea unei bibliotecii cu unu cabinetu de leptura.

II. Membrii societatii, drepturile și detorițiile lor.

§. 3. Societatea custă din membri fundatori, aptivi, spriginitori și onorari.

§. 4. Membru fundatoriu devine ori și cine solvindu societatii celu putienu 50 fl. v. a.

§. 5. Membru aptivu pôte fi totu Romanulu locuitoriu în Vien'a, dacă și-declara în scrisu vointia de a participa, se oblega de a implini detorițiile prescise în §. 11 și se primesce de către comitetu ca membru. Pentru respingerea primirii nu se dau motive și nu este permisu neci unu feliu de recursu.

§. 6. Membri spriginitori sunt toti acei, cari oferescu societatii anticipativu o suma anuală de celu puțin 5 fl. v. a.

§. 7. În adunarea generală se potu numi de membri onorari atari barbati, cari s'au destinsu pe campulu literaturii romane, séu cari și-au facutu pentru societate merite deosebite.

§. 8. Fie-carui membru i este permisu de a se informă din jurnalulu comitetului despre afacerile societatii în presentia unui functionariu. Fie-care membru are dreptulu de a întrebuintia miedilócele castigate de societate pentru înaintarea scopulu ei (bibliotec'a), este inse totu-o-data respunsaveru pentru orice dauna casuunata.

§. 9. Toti membrii au dreptulu de votare în ședințiile și adunarile generale ale societatii, precum și dreptulu de alegere aptiva; dreptulu de alegere pasiva i lu au numai membrii cei ce locuescu în Vien'a.

§. 10. Fie-care membru are dreptulu de a interpela în adunarile generale și în ședinție fiindu spriginitu de către alti cinci membri ai societatii; sub acele-si condițiuni vinu la pertratare și propunerile eventuale.

§. 11. Membrii aptivi sunt îndetorati:

- a) a ținé prelegeri literarice séu științifice după ordinea staverita,
- b) a asistá la ședințiile societatii,
- c) a solvi la cass'a societatii o suma anuală de 2 fl. v. a. anticipativu.

§. 12. Membrii noi se primescu în societate în ori și ce timpu; platile respektive inse au se se solvésca pentru anulu întregu alu societatii.

§. 13. Déca nescare membru nu și-a dechiaratu esirea sa din societate nainte de ce s'a încheiatu anulu societatii, atunci se privesce elu ca membru și pentru anulu urmatoriu.

III. Adunarile generale și ședințiile societatii.

§. 14. Adunarea generală custă din membri fundatori, aptivi, spriginitori și membrii onorari ai societatii, și se conchiama în fie-care anu de către presiedintele, respektive vice-presiedintele și anume în lun'a lui noemvre.

§. 15. Adunarea generală primesce pentru anulu espiratu referatul comitetului privitoriu la lucrativitatea și administratiunea societatii, statoresce preliminarulu spesceloru pentru anulu venitoriu și hotaresce sumele, ce au se se înlocé ca capitalu de fondu.

§. 16. Adunarea generală alege organelle conducătorie ale societatii pentru anulu urmatoriu.

§. 17. Adunarea generală se conchiama celu puțin cu diece zile nainte de ținerea ei; spre validitatea decisiuniloru se recere presentia a $\frac{2}{3}$ din membrii locuitori în Vien'a.

În casulu candu adunarea n'ar fi competentă de a face decisiuni, trebuie se se escrie în decursu de optu zile o adunare generală nouă, care apoi decide fora privire la numărulu membriloru presenti.

§. 18. Adunarea generală decide despre schimbările necesare ale statuteleloru, cu despre alte afaceri ale societatii cu majoritate absoluta a membriloru de fatia.

§. 19. Pentru afaceri momentóse ale societatii se potu conchiama, în urmarea decisiunii comitetului, și adunari generale extraordinare.

§. 20. Ședințiile societatii se țin regulatu totu după dóuc săptămâni, pentru ca membrii aptivi se corespunda cerintieloru șitorite în §. 11 lit. a).

§. 21. Presiedintele, respekt. vicepresiedintele pôte conchiama și ședinție extraordinarie; aceste inse trebuie se se anuncie cu trei zile mai nainte.

IV. Organelle conducătorie ale societatii.

§. 22. De organelle conducătorie ale societatii se alege în adunarea generală:

unu presiedinte, unu vice-presiedinte și șapte membri ai comitetului împreuna cu trei suplinitori.

§. 23. Toti functionarii societatii se a-

legu pentru restimpulu unui anu și sunt reelegibili.

§. 24. Presiedintele și vicepresiedintele societatii sunt totu-o-data presiedinte și vicepresiedinte în comitetu.

§. 25. Presiedintele reprezenta societatea în afara și subscie împreuna cu secretariulu „pentru comitetu“ toate actele și uricele societatii.

§. 26. Comitetulu alege din mediloculu seu pre secretariulu, cassariulu și bibliotecariulu societatii.

§. 27. Comitetulu este îndetoratu se administréde averea societatii conformu normelor asiédiate de adunarea generală.

§. 28. Comitetulu are se grigósca, ca elaborete propuse în ședinție se tréca în proprietatea societatii; elaborete șecese cu deosebire se le astérna unei comisiuni ad-hoc spre censurare și recomandate fiindu de către aceea, se le publice în numele societatii.

§. 29. Dacă se afla în preliminaru o suma hotarita spre ajutorarea studintiloru romani lipsiti, este îndetoratu comitetulu se considereze în lini'a prima pre *rigorosantia* de condițiunile sus atinse, adresandu-i-se acestuia cu rogamiinta de a fi ajutorati cu tacele recerute pentru rigoróse.

§. 30. Comitetulu este respunsaveru adunarii generale pentru toate lucrările sale privitorie la afacerile societatii.

V. Judetiulu impaciutoriu.

§. 31. Toate certele escate din referintiele societatii se impaciuescu definitivu—cueschiderea procedurii legale — de către unu judetiulu, carele se compune în loculu societatii astfelu:

- a) Membrulu ce se crede vatamatu are se céra de la comitetu îndrumarea compunerii unui judetiulu impaciutoriu;
- b) spre constituirea acestuia alege ambe partile certante câte patru membri, dintre cari partea contraria și alege doi judi impaciutori;
- c) Dacă întrolasa o parte alegerea celoru patru membri în decursu de 14 zile după primirea provocarii, atunci se intrunescu cei patru membri alesi de partea contraria ca judi impaciutori;
- d) Cei patru judi impaciutori și-aletu prin majoritate din sinulu societatii unu presiedinte ca alu cincele membru, în casu de paritatea voturiloru decide sórtea.

VI. Disolvarea societatii.

§. 32. Disolvarea societatii pôte urma într'o adunare generală, dechiarandu-se pentru ac'esta $\frac{3}{4}$ ale tuturor membriloru.

§. Disolvandu-se societatea din veri și ce feliu de cauză, averea ei cade în parti egale la societatile literarice romane din Austria.

Nr. 17570

„vedittu“

de la locuinti'a c. r. atstst. infer.

Vien'a în 3 iuniu 1868.

c. r. locuinte

(L. S.) Chorinsky m/p.

le dacă de timpu foarte îndepartatu s'au postpusu, și incorporatu séu fusionatu cu radical'a? Limbele ce semena în asta parte latinei, și un'a de ele roman'a au declinatune; și acele cari nu declina, séu cari nu posedu articele enclitice lu antepunu, suplinindu desuante casuriloru prin mediloculu prepusetiuniloru. La asta categoria din urma se ținé Castilian'a și cele lalte romane. — Adevéru e că Gréc'a, peste acépa că întrebuintéza articululu postpusu și incorporatu substantivulu întocmai ca latin'a și întrebuintéza articululu singurulu și antepusu, dara asemenea pleonasmu se splica foarte naturalu prin fapt'a ne negabila cumca popórale perdu cu usurintia semnificatiunea fundamentală, și trecendu unu timpu óresi care, consiliu'ta, valorei semnificative fiacarui elementu d'în care se constitue o vocabula, se sintetiséza după modulu unui simbolu, ne mai aducendu-si aminte de analis'a loru. Invetiatii sunt accia cari cu timpu analiséza elementele silabice, determinandu valórea, descoperu legile fonetice fiicarei idióme, și splica transformările séu alteratiunile succesive a structurii materiale a fia carui cuventu. Poporulu nu s'agata la unu studiu atatu de delicatu și sumim; multiamita că nu potu ride profanii, și audu vorbindu cumca esiste atare studiu asemenea. Latinii, des' mai întiepti, n'au

ajunsu a suspitiuná neci pe departe, cumca declinatune lor ar poté fi rezultatulu postpositiunei primitive a unui articulu și o prepositiune la radecin'a numeloru lor; asiéd era de perduta consciint'a compositiunei elementare a casuriloru lor, că cu toate aceste, și în unire cu ele (acusativu și ablativu) mai întrebuintiau prepositiunile ad, in, ob, e, de etc. Totu asiéd se întempra și în Castilian'a cu multe nume de origine arabe, caror'a li damu articule castiliané, cu toate că adusesé dej' articululu arabu antepusu radecinei, cum e în al-catifa, al Coran al-garroba, a-tahona, a-tambor etc. etc. Formele con-mi-go, con-ti-go, con-si-go, romanite din latinele me-cum, te-cum, se-cum, probalminte nu au „con“ inicialu superfluu, ci din cauz'a ignorantiei naturale a poporului, séu că ac'esta nu potú gaci că în acele-si, con era dej' reprezentatu prin go finalu. Totu astfelu de ignorantia facuse pe protoparintii nostri a adauge „con“ prefixu la „nuscó“ (nobiscum) și „vuseco“ (vobiscum), ce nu era de lipsa. Și cine mai scie dacă însasi romanésca, în decursulu seculiloru, cu tota cultur'a ce li se dá astadi limbelor, nu va ajunge a perde consciint'a de spre articululu postfisu, și va adoptá articululu singuratecu și antepusu, cum o face Castilian'a? Pe acestu drumu s'au pus, întunecandu-se, cum a începutu a se întunecá

dej', pronunțatiunea finaleloru. (Vedi nota I.) Demne de însemnare sunt înca órc cari diferentie în privire la formatiunea timpuriloru din verbe. Futuru în castilian'a, și cele lalte romane occidentale, se forma adaugendu presintelui indicativu de „avé“ infinitivulu verbalu: futurulu de „amar“ d. e. e amar adaugendu-i-se he, has, ha, hemos séu habemos, heis séu habeis, han. Modulu ac'esta de formatiune e constantu, universalu, presupunendu că de asta nu face exceptiune neci chiar verbulu formatoriu haber (habet-hé, habré) nici celu auxiliariu ser (ser-hé, seré). Bine dara, în romanésca verbulu formatoriu din futuru e a voi (querer), și nu se postpune infinitivulu celui laltu verbu, ci se antepune, nu se face encliticu, ca în roman'a noastră, ci procliticu. Castilian'a dice d. e. residir-hemos, ver-hemos, etc. și romanésca dice vom-resiedé, vom-vedé (volumus-residere, volumus-videre). Asiéd dara cum în Europ'a latina a occidentulu se semnifica futurulu prin „afirmatiunea“ atributulu care esprime infinitivulu verbalu „de a fi presente“ totu asiéd romanésca din antic'a Dacia lu semnifica prin „optatiune“ prin dorintia séu vointia, de a se realizá ce'a ce s'a expresu prin infinitivu. Aceste dóuc moduri de formatiune sunt gramaticalminte deosebite, dar ambele au unu fundamentu ideologicu și foarte ratiunabili.

Futuru, în adevéru n'a e altu ceva de catu unu presinte de realizata, și asiéd lu esprime limb'a noastră, dara totu atata e presente a caruia realizatiune generalminte se doresce, s'a determinatu, se voiesce, și asiéd lu esprime romanésca.

Romanésca daco-romana forma conditionalulu ca Castilian'a, s'en prin ajutoriulu infinitivulu și auxiliariulu, dara și prin antepunerea acestuia; asiéd dice am-resiedé (habriamos-residir, residir-iamos) am-vedé (habriamos-ver-ver-iamos) și în unii timpu compusi, și peste totu candu tenulu e întrebatoriu antepune participiulu; dice d. e. vedittu-ai? (visto-has) scris-ai? (escrito-habiais) — Daco-romanesca în fine, preterite infinitiviloru sei prepositiunea a, după manta' a ce'și englese, care antepune pe to alu séu, o prepusetiune generalminte reu interpretata și a careia esplanțiune trebuie se se caute în afinitatea psihologica a substantiei cu accidintele sale, séu în afinitatea limbistica a substantivulu cu verbulu. În fine ca se se póta mai bine compará asemenea și diferentiele între ceste dóuc romane, infatisiezu ca modulu de traductiune literală interlineară în castilian'a, dóuc friminte dintre epistólele d'în Peregriunu. (Vedi nota II.)

(Va urma.)

Societatea se va constitui pe bas'a statutoriu de fatia, deci cu acésta ocaziune invităm pre toti onorati nostri conatiionali din Viena ca se binevoiesca a lua parte la adunarea constitutiva, carea se va tiené marti in 16 l. c. la 6 ore sér'a in salonulu din „hotel Wandl“.

Vien'a in 12 Juniu 1868.
Comitetulu provisoriu.

Economia.

Oradea-mare, 9. iuniu n. 185.

In terglu nostru de astadi trecura bucatele cu urmatóriele pretiuri, de sinicu: graulu de frunte den Biharea 6 fl. cucurudiulu, (papusoiulu) 3 fl. 60; ordiulu 3 fl.; ovesulu 3 fl. Panea e fórté scumpa pentru lucratori, desi graulu este eftinu. Vitele cornute sunt scumpe, cele de junghiatu si mai scumpe; 1 $\frac{1}{2}$ de carne de vita 28 cr. Porcii inca sunt fórté scumpe. Lan'a de birca 95 fl. unu centenariu (magia). Unu stangenu de lemne 16 fl. v. a. Unu cosasiu capeta 1 fl. 20. la di; unu saporiu are 80 cr. si rachi de patru ori pe di, in unele locuri capeta si de mancare. — In totu comitatulu nostru granele, cucurudiele s. a. sunt asiá de frumóse in catu nu le potu descrié. De cumva bunulu Ddieu le va scuti de ceva nefericire, vom avé secerisiu fórté menosu; jidaniu cari au strinsu bucate pentru negociatori sunt fórté superati de acésta pentru ca perdu multu. Viile in dealulu Oradii m. sunt pana acu asemenea frumóse, unu ciuberu de vinu (100 itie) se platesce cu 8 fl. v. v. Timpu e caldurosu, frumosu si cam cercetatu de cate o plóia manósa. In 23 juniu st. n. se va tiené aici terglu de tiéra.

VARIETATI.

— *Esundare* se scrie din Pancota (langa Aradu) cumca in 7 si 8 l. c. cam pe la 5 ore dupa médiadi se umplu unu canalu „valea“ asiá de inversunatu, in catu in 5 minute esundá tóta partea de la siesu a comunei. Se dice cá undele turbate au rapitu si innecatu multime de vite precum porci, oi, cani, sburatórie s. a. a derimatu casele mai slabutie ale ómenilor seraci, o parte mare din tiérina s'a esundatu in catu locurile verdi a cereáloru le au prefacuta in tina si lutu. Prin acésta esundare causatu den frangerea noriloru s'a facutu in otarulu Pancotei o dauna aprópe de 80.000 fl. v. a. Atare sórte trista atinse si comunele vecine Magiaradu Agrisii s. a.

— *Pentru autonomi'a besericeii*, Petitiunea diecesaniloru orientali din Bucovina pentru restituirea autonomiei besericescii, a trecut prin comitetulu senatului si raportulu e intocm'a petitiunei. Mercuri ce vine petitiunea va fi la ordinea dilei in senatulu imperiale.

Nr. 159 c. c.

1031 adm.

Concursu.

Pentru amplesarea urmatóreloru posturi la senatulu cartei funduaria a comitatului Zarandu, ce vinu a se amplé prin alegere de catra comitetulu comitatense, — si anume:

1. a postulu de referinte provédiutu cu salariu anuale de 1000 fl.
2. de conducatoriu cu 800 fl. si
3. de adjunctu cu 600 fl. v. a.

prin acésta se escrie concursu. — Doritorii de a competi la aceste posturi, cari voru avé se scie limb'a romana si magiara si se fie versati in afacerile cartei funduaria, — si in acestea respepte provédiutu cu documente, sunt avisati a-si subterne recur-

Cursurile din 12 iuniu. 1868 n. sér'a.

(dupa arstare oficiala.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	64-80	64-90
„ „ contributivale	68-50	68-60
„ „ nous in argint	69-—	70-—
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci) ..	64-—	64-25
Cele nationali cu 5% (jan.)	67-30	67-50
„ „ metalice cu 5%	68-50	68-60
„ „ „ matu—nov.	61-50	62-—
„ „ „ 4 1/2%	46-—	46-25
„ „ „ 8%	34-25	34-75
Efepte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	87-10	87-20
„ „ „ 1860 1/2 in cele intregi	33-20	33-40
„ „ „ 1/2 separata	92-50	93-—
„ „ „ 4% din 1864	79-—	76-50
„ „ „ din 1839, 1/2	163-50	164-50
„ „ bancu de credit	134-75	135-—
„ „ societ. vapor. dunnarene cu 4%	93-25	93-75
„ „ imprum. princíp. Eszterházy a 40 fl.	155-—	—
„ „ „ Salm	35-—	35-50
„ „ cont. Palfy	26-75	27-25
„ „ princ. Clary	27-75	28-25
„ „ cont. St. Genois	24-75	25-25
„ „ princ. Windischgrätz a 20	18-50	19-—
„ „ cont. Waldstein	22-—	22-50
„ „ „ Keglevich a 10	13-25	13-75
Obligatiuni de sarcinatóre de pamentu:		
Cale din Ungaria	75-50	76-—
„ Banatul tem.	73-—	73-50
„ Bucovina	65-—	65-50
„ Transilvania	69-50	70-—
Actiuni:		
A bancii nationali	707-—	709-—
„ de credit	186-80	187-—
„ „ soont	606-—	608-—
„ „ anglo-austriace	132-50	133-—
A societatei vapor. dunnar.	503-—	505-—
„ „ Lloydului	230-—	232-—
A drumulu ferat de nord.	175-70	177-—
„ „ „ stat	254-80	255-—
„ „ „ apus (Elisabeth)	148-50	149-—
„ „ „ sud	173-80	174-—
„ „ „ langa Tisza	147-—	147-—
„ „ „ Lemberg-Czernowitz	177-—	177-50
Bani:		
Galbenii imperatorii	5-54	5-55
Napoleoni d'ori	9-26	9-27
Friedrich d'ori	9-65	9-70
Suverenii engl.	11-68	11-64
Imperialii rusesei	9-50	9-55
Argentulu	113-65	113-85

Constantinu Fratostitenu ca sotiu si Lucia Cernetescu ca sora si Ioanu Cernetescu ca cumnatu si Emanuilu Savoii ca veru cu durere inconstienta cumca iubita loru sotia respective sora, cumnata si vera

Anastasia Fratostitenu

nascuta Scafesiu,

astadi la 12 ore repausa dupa o bóla scurta, in etate de 26 de ani.

Ceremoniile inmortentarii se vor celebra poimane domineca la 10 1/2 ore dem. in capitala gr. or. din locu, rogandu pe romanii din capitala a participa.

Viena 12 iuniu n. 1861.

sele sale instruite comitelui supremu alu acestui comitatu pana in 4 iuliu a. c. inclusive. —

Din sesiunea generala a comitetului comitatului Zarandu.

Bai'a de Crisiu in 8 juniu 1868.

Amu onóre a aduce la cunoscentia publica, cumca mi-am deschisu cancelari'a advocatiale in Logosiuu Romanu, in cas'a Dluu Atanasieviciu, etagiulu I. piati'a casei orasiului, unde partiloru litiganti, li stau spre dispusitiune cu aceea recomandatiune cumca causele celoru mai seraci le voi primi gratis.

Logosiu 24 maiu 1868.

Teodoru Bordasiu m/p.

advocatu in legile comuni si cambiu.

[2-3]

Petri franceze de móra

ROGER FILS & COMP.

in La Ferté s/j.

Specialitate de panura pentru sita de metasa de móra, sfitierana si franceza, la fusele pentru farina si gris. Ciocano de ferecatu móra, facute din otielu englesescu turnatu. Carele de intiepenitu si pele pentru machine. Tinichele de venturatu si de cele gaurite cilindrice. Cinge de canepa si cupe de trasu in susu. Bucati de feru etc. etc. etc.

17 12-24

Viena, Wallfischgasse nr. 4. — Mustre si liste de pretiu franco.

Pichler & Niessner,

Publicatiune.

Din partea antistei subscrise se aduce din nou si de comunu la cunoscentia, cumca alu 2 tergu anualu in comuna Zorlentiulu mare, comitatulu Carasiu i-si va lua inceputulu seu pentru vite mercuri si joi in 24 si 25 juniu, ér pentru cea lalta marfa se va continua vineri in 26 junie 1868, si in dilele urmátóre. —

Onoratu publicu se invita cu tóta sti m'a lua in mare numeru parte la acestu tergu, si a sprigini caus'a acésta, care Comuna pentru naintarea si radicarea mercantila si industrialá, au intreprins'o. —

Zorlentiulu mare la 3 jun./22 maiu 1868.

23 [2-3] Antistea Comunale.

Union - Revolvere privilegiate.

Sistemulu inventatu de noi, precum a aretatu on. comissiane pentru esaminarea operatelor si testimonii le intarite oficialminté ce se afla la noi in numeru mare, dintre cari noi din privintia economica numai putine reproduemu, „intrece totu ce acestu soi de arme a potutu produce pana acu. Unu sistemulu fórté simplu, cu cea mai completa securitate contra plesnirii ori in contra descarcarii de sine, puscatura nespasu de tare ce mana de parte si nu impraschie, usuratare si deosebita frumsetia, practicitatea sunt preferentiile cele ce recomanda deosebitu armele nóstre. Le vindemu:

- Revolveru pentru resboiu, 10 tece, 6 puscaturi, 23, 24, 26, 28 fl.
- Revolveru pentru caletoria, 8 tece, ceve de 10 milim. 7 puscaturi, 22, 24, 25, 26 fl.
- Revolveru pentru caletoria, 8 tece, ceve de 10 milim. 6 puscaturi, 21, 23, 24, 25 fl.
- Revolveru de pusunariu, 7 tece, ceve de 7 milim. 6 puscaturi, 18, 20, 22, 24, 25 fl.
- 100 de umpleturi pentru resboiu, 4 1/2 fl., 100 de milim. 4 fl., de 7 milim. 3 1/2 fl., unu grindelu separatu 5 si 4 fl., o tratata de pele 2 fl., 2 fl. 30.

Insemnare. Garantamu pentru fie-care revolveru, tóte se incarca pe din deretru si se incorda de sine. Comissiani din provincia se implinescu pentru primire posterióra de la posta.

Eigner & Compania,

depositu fabricii c. r. priv. de revolvere, in Viena, Wallfischgasse Nr. 6.

TESTIMONIU! Subscriii adevérinu cá union-revolvere privilegiate ce le am cumperatu de la dñi Eigner si Compania ne au multamitu completu prin insusirile loru emulente si mai vertosu constructiunealoru precisa nu lasa nemicu a mai dori. Brzostek 1 maiu 1867, *Mistowsky Márk, cavaleru, pretoru si postariu in orasiulu lib. reg. Brzostek, Teresienstadt, 4 aug. Herry, c. r. generalu. Sistarovetol, 1 maiu. Krivaczky Sándor padurariu ung. reg. Orahovica, 2 apr. Mihailovits Ign. proprietariu. Pilsen, 20 julu, Wittich Wai. deregatoriulu de padure. Keresztur, 20 maiu, Martonk And. advocatu. — Kula, 30 maiu, Zwipp M. carabinieri. Monasterzyska, 16 jul. Halsek Jozs. proprietariu. — Zomber 27 jun. Riesz Istc. comerciantu. Zomboru, 4 jul. Rohem Fer. comerciantu. — Carlsburg, 18 maiu, Kolarics Agos. of. c. reg. de artill. — Dieciu, 23 maiu, Stillfried, comerciantu. — Oradea M., 7 aprilé, Kümmer C. H. directoru supr. gimn. Eazék, 15 apr. Sedlakovich Jozs. mag. Strido, 18 apr., Sodie M. architectu. — Zomboru, 14 julu, Heindhofer R. comerciantu. — Miacolti, 16 julu, Robitschek Imre mag. — Maroz, 6 maiu, Matosek Val. casnariu doma. in cottulu Baranya. — Horas, 17 aug. Mers Imre ingeniuru. — Segedinu, 20 maiu, Neumann M. mag. — Puy, 13 maiu, Puy Zeig. — Reschitra, 5 maiu, Hoczourek J. mag. — Bucyki (Galitia) 10 julu, Hankovits I. proprietariu. — Ralechow, (Galitia) 26 julu, Gross H. cavaleru, propriet. — Körmend, 10 maiu, Carols Horvath, ingeniuru. 20 6-6*

Uniculu medilocu si celu mai bunu pentru

Crescerea perului,

sunt: **Preparatele de unu perulu, de Vil. Abt, in Viena,**

privilegiate de Majestatea Sa c. reg. apostolica.

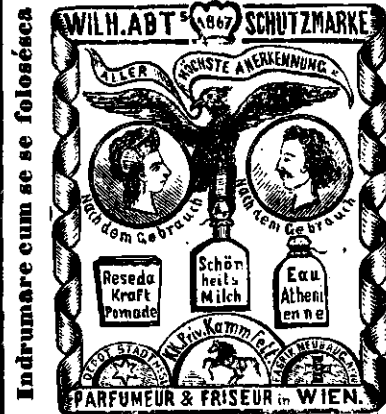
Scrisori de recunoscentia: Domnulu Vilelmu Abt la Viena! sam foricitu prin rezultatulu eminentu a pomadei de unu perulu facuta de dta, si te rogu urgenté se-mi trimiti pe posta 2 laditie cate cu 60 cr. Primese luca odata multamirea mea pré cordiala pentru inventatiunea domitale cea pré pretiuita pentru omenimea patimitoria, si ingaduiescu de odata se dai publicatai aceste sira pentru ca cu timpul se póra din limba cuvatalu „capu plesiu“.

Estrasu din „Fóia periodica pentru midicina forensa, cur'a publica si legelatiunea medicinala“ de datulu Viena, 6 augustu 1867:

Preparatele de unu perulu facute de Dlu Abt pe di ce merge se bucura de imbratiisare mai mare din partea publiculu, de óra-ce rezultatele ce se castiga prin ele in privintia crecierii si conservarii perulu sunt intradeveru suprindeatorii. Deci recomandamu cu caldura acestu preparatu curatu si eftinu tuturora ce dorescu se si-conserve perulu.

Afara d'acestea preparatele lui Abt pentru unu perulu, spre conservarea si crecerea lui, sunt bine recomandate luca priu mai multe de catu 1000 de epistole, — cari in originalu stau fie cui la dispusitiune — precum si de capacitatele cele d'antau in medicina, din Europa, si prin urmare ori care alta premiare e supraflu.

Pretiturile in detailu:

1 Flacon (sticutiá) de oleu filtratu de unu perulu cu ori fara parfum 1 fl., in forma de pomada lalt'o ladutia decorata in modu elegantu 60 cr., ca cosmetica (medicinu de frumsetia) 50 cr., pomada de ast'a pentru a colorá perulu in negru séu brunetu costa o ladutia din sticla de alabastru 1 fl., ca cosmetica 50 cr., pomada de barba, négra, blondina ori bruneta 25 cr., unu cartonu (o ladutia de hartia grósa) pregatitu la modu elegantu e provédiutu cu 5 bucati c. r. privilegiate preparate de unu perulu, mesitu spre decorarea unai mese de toaleta éra mai vertosu aptu pentru presenté; pentru dame cu eshuchetu 3 fl., pentru barbati 2 fl. 80 cr.

celu mai nou, bunu si nevatomatoriu de a colorá perulu, in negru si brunetu cu 2 fl. 50 cr. unu cartonu; perii si peptene etc. pentru peptenare 50 cr. Pasta de coloratu perulu, négra si bruneta cu totu cu peptenu si peria 1 fl. pentru conservarea perulu, o ladutia 1 fl., ca cosmetica 30 cr.

Laptele frumsetii pentru infrumescutiarea fetii cu 40 cr. un flacon.
Pasta aromatica de dinti pentru conservarea dintiloru si a gingeiiloru cu 40 cr.
Eau Athenienne (apa atheniana) esintia adevérata franceza pentru perderea matreii, unu flaconu 1 fl. Totu felulu de produse de parfumerie si altu felulu de articule de toaleta.

Procurarile in strainetate se facu pe langa trimiterea pretiului si 10 cr. spese de invalidu.

Deposituulu principálu de trimisu in cantitati mari si mici.

In salonulu meu de peptenatu. Stadt, verlängerte Kärnthnerstrasse Nr. 51. si in fabrica: Neubau, Neubaugasse Nr. 70.

Mai departe la D. A. Moll, apotecariu, Tuchlauben; Eduardu Haubner, apot. „zum Engel“ am Hof; I. Weiss, apot. Tuchlauben; I. Ritter Rothenthurmstrasse nr. 16; la dl dr. Girtler, ap. Freyung si c. r. apoteca campestra la Stefansplatz. — In Aradu: (Schwellengreber) friseriu; Brunn: la A. W. Wlasak, apot.; Bozen: I. Bedoringer; Graz: H. Kielsauser si I. Purgleitner; Krakau: I. Jahn; Klagenfurt: I. Dettoni, friseriu; Liob: P. Micolasch; Lenza: I. Haunsteiner; Laibach: Ed. Mahr; Neugradtsca: M. Kapunn; Olmütz: Carolu Steigel, friseriu; Oedenburg: A. Meczey, apot.; Praga: I. Fürst, apot.; Pesta: I. v. Török, apot.; Posionu: I. Wörsterlöw si F. Heinrich; Raab: F. Liezenmeyer, apot.; Relchenberg: Ludovicu Ehrlieh, apot. Sallsburg: I. Szlammer; Szegedin: F. Weiglein; Wr. Neustadt: Ch. Piemontesi.

Avisa! Afara d'acestea pomada facuta de mine se afla in tóte apotecele mai alese, in parfumerii in cele mai multe negótie, ce se deprindu cu parfumerii, precum in Viena si in provincie asiá si in strainetate, si pentru a delatara falsificarea aducu la cunoscentia publica cá preparatele mele de unu perulu sunt provédute cu indrumare cum se se folosésca precum si cu copia c. r. privilegiu nrulu 5640 — 2340 precum si cu marc'a mea propria.

Vilelmu Abt, friseriu, parfumariu, si proprietariu de priv ilegulu c. r. in Viena.